

WE MAKE
transition!

Hämeenkyrön Maatalousareena yhteistyön ja
markkinavuoropuhelun mahdollistajana

Johanna Leino, Suomen Itämeri-instituutti

SUOMEN ITÄMERI-INSTITUUTTI

Hämeenkyrö

SASKU

Interreg
Baltic Sea Region

Co-funded by
the European Union

RESILIENT ECONOMIES AND COMMUNITIES
We make transition!

We make transition! - projektin tavoite

- Edistää vuorovaikutusta ja yhteistyötä paikallishallinnon sekä kansalaisyhteiskunnan ja muiden paikallisten toimijoiden välillä ekologisen ja sosiaalisen kestävyysden edistämiseksi
- **Sovelletaan Murrosareena-työpajaprosessia:**
 - Edistetään systeemistä ymmärrystä
 - Luodaan yhdessä kestävyysvisio
 - Rakennetaan polkuja visioon
 - Hahmotetaan konkreettisia toimenpiteitä ja sovitaan seuraavat askeleet
 - Tehdään uusia avauksia, aloitteita ja konkreettisia toimia
- Pirkanmaalla yhteistyötahoina Tampere ja Hämeenkyrö.

11 PARTNERIA KUUDESTA MAASTA

Suomi

- Suomen Itämeri-instituutti
- Pirkanmaan liitto
- Uudenmaan liitto
- Varsinais-Suomen liitto

Viro

- DD Foundation

Latvia

- Social Innovation Centre
- Vidzeme Planning Region

Puola

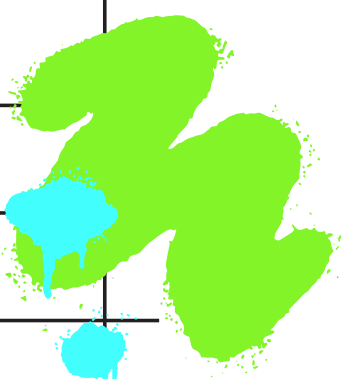
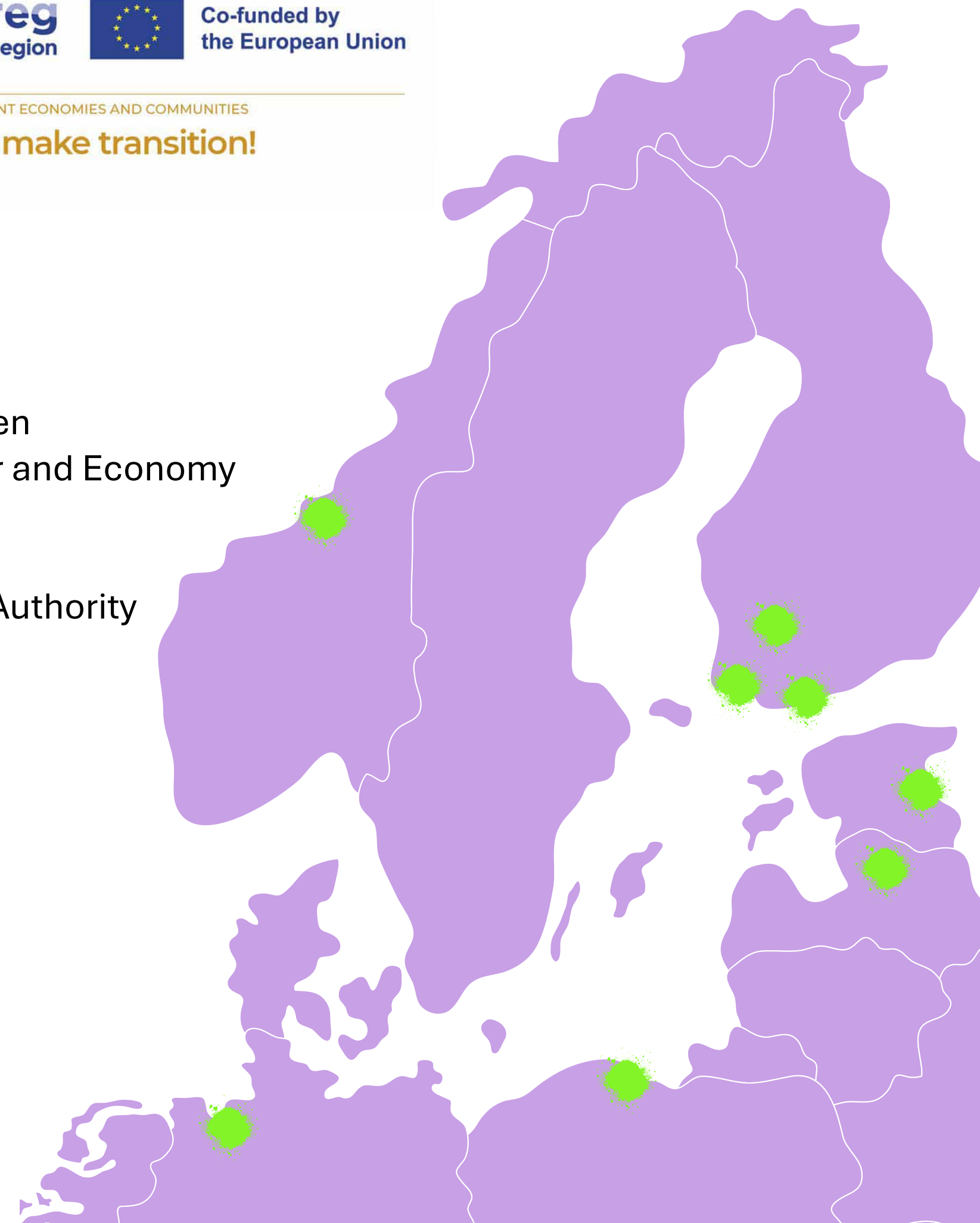
- Baltic Institute for Regional Affairs BISER
- City of Gdynia

Saksa

- University of Bremen
- Institute for Labour and Economy

Norja

- Trøndelag County Authority

Hämeenkyrö

Hämeenkyrön maatalousareena 2024

Tavoite: kuunnella paikallisia toimijoita, luoda yhteinen visio ”Kestävä maatalous 2035” sekä kehittää uutta yhteistyötä

Osallistujat: maatalousyrittäjiä, oppilaitosten-, kaupan-, MTK:n ja kansalaisyhteiskunnan edustajia sekä kunnan edustajia ja päättäjiä

Maatalousareena koostui kolmesta työpajasta:

1. Visiointityöpaja 6.3.2024
2. Polkutyöpaja 14.3.2024
3. Ratkaisutyöpaja 27.3.2024

Suunnittelun pohjana oli syksyllä 2023 järjestetty kestävän maatalouden teemakeskustelu.

Kuva: Juho Vuolas / Vuolas Media

Järjestäjät ja fasilitaattorit

Ritva Asula-Myllynen
Hämeenkyrön kunta

Timo Lepistö
Sasky Osaran
maaseutuopetusyksikkö

Maili Marjamaa
Pirkanmaan liitto

Johanna Leino
Itämeri-instituutti

Laura Huovinen
Muotoilutoimisto
2Loops

Tiina Hirvanen
Muotoilutoimisto
2Loops

WE MAKE
transition!

Interreg
Baltic Sea Region

Co-funded by
the European Union

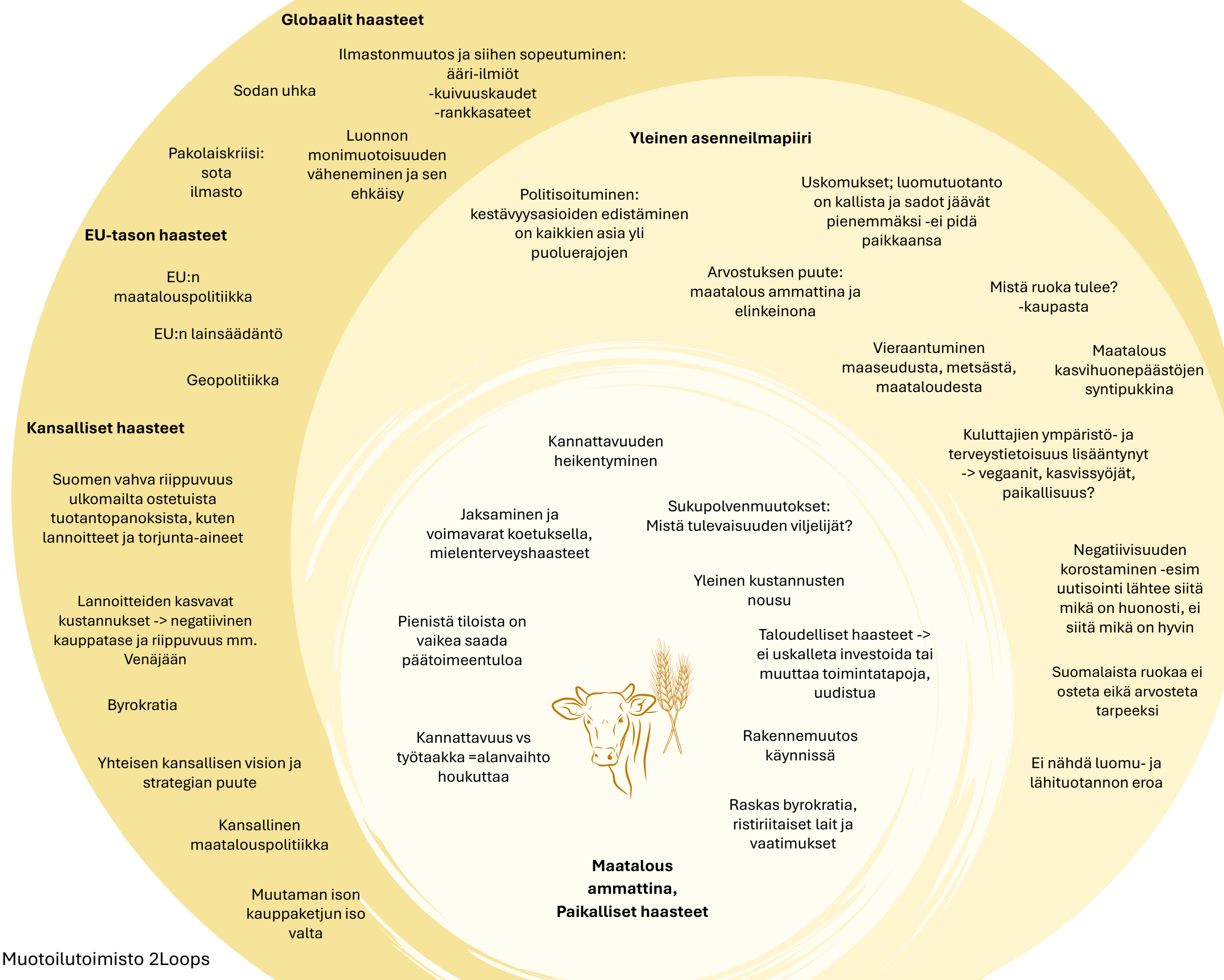

RESILIENT ECONOMIES AND COMMUNITIES

We make transition!

Tilannekuva

- Yleisen kustannustason ja tuotantopanosten hinnan nousu aiheuttaa kannattavuushaasteita
- Luomu ratkaisuna päästä eroon kasvavista lannoitekustannuksista, mutta luomun kannattavuus heikko
- Maatalousyrittäjien jaksaminen on koetuksella
- Kuluttajat eivät osaa ostaa kotimaista tai ymmärrä valintojensa vaikutuksia
- Vegaanius vs. kotimainen luomuliha
- Tiloille voi olla vaikeaa saada jatkajia
- Maatalousala ei tarpeeksi houkuttele nuoria
- Monia ajaa eteenpäin rakkaus maaseutuun ja luontoyhteyteen, halu kestäville ratkaisuille on iso.

Visio

Hämeenkyrö on monipuolisen ja kestävän maatalouden aito maalaiskunta, joka on paikallisesti vahva ja toimii vaikuttavana esimerkkinä muille maaseutukunnille.

Visio sisältää viisi eri teemaa:

1. Hyvinvoiva maaseutu -hyvinvoivat ihmiset ja eläimet
2. Monipuolinen, kannattava ja kestävä maaseutuyrittäjyys
3. Vahva arvostus ja usko maatalouteen
4. Hämeenkyrön agroekologinen symbioosi
5. Kukoistava kotimainen ruoka sekä lähi- ja luomuruokakulttuuri

Tuloksia

Työryhmissä syntyi konkreettisia toimenpiteitä

1. Kasvatus ja opetus

- Kotimaisuuskampanjat, tapahtumat (esim. Lähiruokapäivä). Kohderyhmänä erityisesti koulut ja päiväkodit
- Maatilavierailuja lapsille

Kotimaisen ja paikallisen ruuan arvostuksen ja tietoisuuden lisääminen osaksi Hämeenkyrön kuntastrategiaa, kasvatus- ja opetustyötä

2. Viestintä

- Asennemuutos ja tietoisuuden lisääminen tapahtumien, brändäyksen ja viestinnän kautta
- Maaseudun esimerkkikunta: kunnan some kuumaksi, palkataan somettaja kesäksi

Parannetaan viestintää maaseutuyrittäjyydestä, tuodaan esille maatalouden monipuolisia mahdollisuuksia myös nuorille -> Tavoitteena positiivinen asennemuutos maaseutuyrittäjyyttä kohtaan

3. Yhteistyön tukeminen

- Luodaan aktiivinen yhteistyö- ja keskustelufoorumi
- Perustetaan maatalouden innovaatioryhmä

Innovaatioryhmän kokoaminen Hämeenkyröön

Maatalousareenasta vuosittainen tapahtuma, joka tukee työtä ja päivittää tilannekuvaa

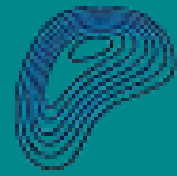
4. Julkiset hankinnat

- Julkisiin hankintoihin vaikuttaminen, esim. pienhankintoja paikallisilta tuottajilta, kilpailutuksen kriteerit ohjaamaan

Tehdään markkinaselvitys

Hämeenkyrö

PIRKANMAA
COUNCIL OF TAMPERE REGION

Interreg
Baltic Sea Region

Co-funded by
the European Union

RESILIENT ECONOMIES AND COMMUNITIES

We make transition!

Hämeenkyrön markkinaselvitys

NORDEVAL

Selvityksen menetelmät ja aineistot

Tilastot (Luonnonvarakeskuksen maataloustilastot, Ruokaviraston EU-tukitiedot, Tilastokeskus)

Asiantuntijahaastattelut

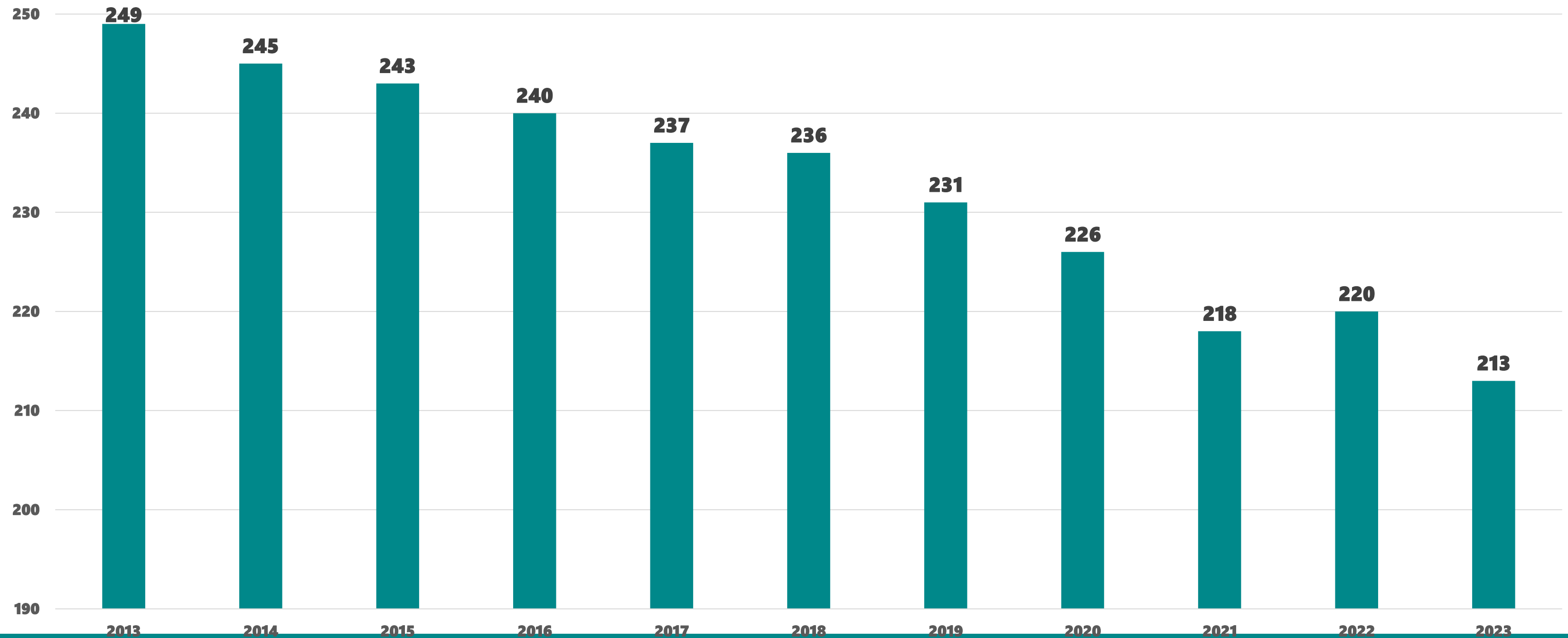
- MTK Hämeenkyrö
- Pirkanmaan ELY
- Hämeenkyrön Reko
- Hämeenkyrön yrittäjät

Sähköinen kysely Hämeenkyrön maataloille

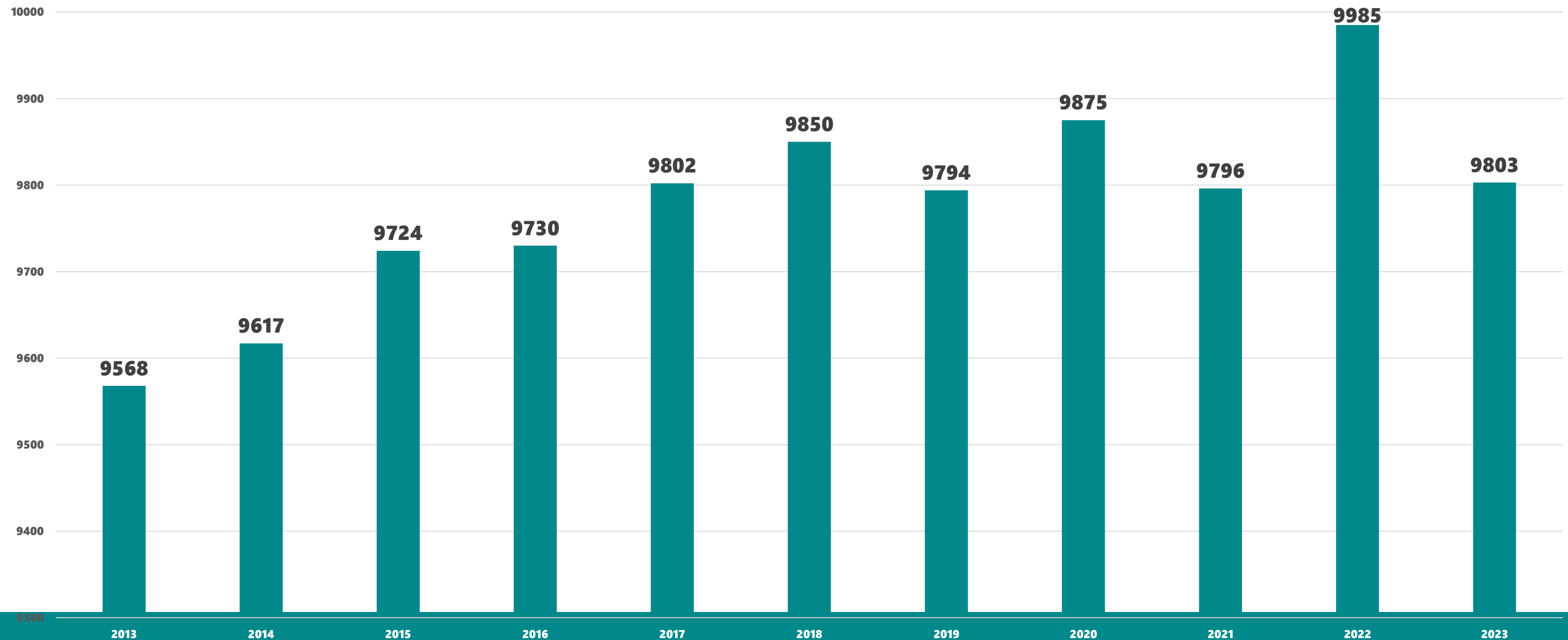
- Levitetty avoimella linkillä MTK Hämeenkyrön kautta
- Avoinna 25.11.2024 - 10.1.2025 (kutsu & 2 muistutusta)
- 25 vastausta

Dokumentit olemassa olevat selvitykset ja relevanttien hankkeiden tuotokset

Maatilojen määrä Hämeenkyrössä 2013-2023 (kpl)

Hämeenkyrön käytössä oleva maatalousmaa (ha)

Hämeenkyrön käytössä oleva maatalousmaa (ha)

Maatilojen kokoluokka	Maatilat, kpl	Peltoala yhteensä, ha
alle 10 ha	38	246,7
10-30ha	91	1681,9
30-50 ha	28	1078,3
50-100 ha	39	2794,1
100 -200 ha	16	2280,0
200-400 ha	3	717,9
yli 400 ha	2	841,9
Yhteensä	217	9 640,8

Markkinaselvitys: maataloustuotanto

- **Maatalousmaasta 5 830 ha eli 59% nurmella/rehuntuotannossa** (rehunurmi, rehuohra, viherlannoitusnurmi, laidun, kesanto)
 - Selittyy eläintilojen suurella määrällä
- Tärkeimmät **satokasvit** ovat
 - **kaura** (2 059 ha), **kevät- ja syysvehnä** (682 ha), sokerijuurikas (115 ha), rypsi (86 ha), kumina (71 ha), herne (77 ha), peruna (50 ha), monivuotiset puutarhakasvit sis. mansikka (20 ha)
- **Suuri osa peltokasveista tuotetaan sopimusviljelynä**
 - Vilja n. 40%
 - Maito, kumina, sokerijuurikas 100%

Suoramyyntitilat Hämeenkyrössä

Tilan nimi	Tuotteet
Mäkikauppilan tila	Mansikka
Nikkilän tila	Mansikka
Ylirautian tila	Mansikka, Vadelma, Mustaherukka, Viherherukka
Yrjölän marjatile	Mansikka, Vadelma, Herne, Peruna, Omena, Kesäkukat, Yrtit, Salaatit, Porkkana, Lampaanliha, jatkojalosteita (jäätelö, makkarat, hillot, mehut)
Ponkiniemen tila (luomu)	Jauhot, Ryynit, Hiutaleet, Mansikka, Vihannekset
Saloniemen tila	Mustaherukka, Sipuli, Kurkku, Avonmaankurkku, Kesäkurpitsa, Tomaatti, Kaali, Omena
Maijan Maito (Maija ja Jari Salonen)	Maito, Ankan munat
Antilan luomupihvit	Naudanliha
Jaskaran tila	Maito, Naudanliha, Lampaanliha
Holman tilapuoti	Lampaanliha Lihajalosteet
Honkaniemen tila	Naudanliha Lihajalosteet
Heinäsuon maatila	Naudanliha (kuljetuksella + tilamyymälä)
Tättälä	Jauhot, Ryynit, Hiutaleet
Frantsila (luomu)	Luomuyrit, Yrttijalosteet
Hunajakulma Oy	Hunaja

Lähiruoan käytön/tuotannon lisääminen

- Lähiruoan hankintamahdollisuudet
 - peruna, liha, mansikka, mahdollisesti jauhot ja hiutaleet
- Lähiruoan markkinoille saamiseen vaikuttavat
 - hankkivan tahon vaatimukset tuotteille
 - hankittavat määrät
 - lähiruoan määritelmä (oma kunta, maakunta vai maksimietäisyys)
- Viljelijäyhteistyö
 - Jalostukseen liittyvät investoinnit
 - Toimitusvarmuus
 - Viljelijöiden osaaminen: julkiset hankinnat, markkinointi, myynti, tuotteistus

Vaikutuksia

Kunnan, Osaran maaseutuopetusyksikön ja maatalousyrittäjien rakentavan vuoropuhelun edistäminen vahvistaa sosiaalista kestävyyttä, mahdollistaa yhteistyötä ja toimii tärkeänä pohjana kestävyystoimille

Markkinaselvityksen avulla päästään tarkastelemaan mahdollisuuksia hyödyntää paikallista tuotantoa siten, kuin hankintalaki sen mahdollistaa.

Lähiruoan määrittely: lähiruokaa on myös oman kunnan ulkopuolella

Lähiruokapäivien määrää pyritään lisäämään kouluissa ja päiväkodeissa (saatavilla mm. marjoja, omenoita, hiutaleita, lähilihaa, leipää).

Viestinnän yhteistyö (mm. videoita tiloilta), Leader-rahaa haettiin yhdessä Hämeenkyrön tiloilla kiertävään bussiretkeen.

Pirkanmaan markkinaselvitys?

Voisiko teettää vastaavan selvityksen koko Pirkanmaan osalta, jolloin saisimme eräänlaisen lähituottajaringin selvitettyä eri tuotteille?

Lähi tarkoittaisi pirkanmaalaista ja voisimme yhdessä miettiä, millaisin hankintaperiaattein voisimme toimia lain mukaan eli mitkä olisivat ne kriteerit, joita käyttämällä onnistuu lähituottajien kanssa tehtävä yhteistyö.

Maatalous on Hämeenkyrön kunnan strategian yksi painopiste

- Strategian **arvoissa**: *Tilaa asumiselle, elämälle, eläimille, työlle ja yrittäjyydelle*
- Strategian **päämäärissä**: *Tuemme maaseutuyrittäjyyden ja kotimaisen ruoan mahdollisuuksia osana kunnan monipuolista elinkeinoelämää*
- Strategian **ilmastotavoitteissa**: *Vahvistamme luonnon helmen asemaamme kehittämällä Osaralla uudistuvan maatalouden keskittymää*

Maatalousareenan avulla:

- Hämeenkyrön kunta on ensimmäistä kertaa lähtenyt aktiiviseen vuorovaikutukseen maaseutuyrittäjien kanssa
- Maatalousareenalla määriteltyjä tavoitteita on viety joulukuussa 2024 valtuuston hyväksymään ilmasto-ohjelmaan ja elinkeino-ohjelmaan

22

Kuva: Juho Vuolas / Vuolas Media